

לתגובות והערות: שגיא 054-6868199

זמני ת"א:

פְּנִימַת הַשָּׁבֶת: 16:24

יְצִיאַת הַשָּׁבֶת: 17:22

ר"ת: 17:56

לקבלת העלון במייל-

שלחו הודעה ל:

sagif_@walla.co.il

בס"ד עלון מס' 374 9.11.2018 - א' כסליו תשע"ט

וְהַשְׁמַעְתָּ לְהַאֲזִינָם וּבִבְאוֹתָם בְּנֵי

פְּרִשֶׁת - תּוֹלְדוֹת

אמונה עולה כסף - הרב אפרים שרבני שליט"א ('מחנה אפרים')

כותב רבינו בעל הכלי יקר: "מניעת הגזל היא יסוד האמונה". אומר הרב, האמונה של היהודי ונאמנותו לאלוקיו נמדדת כשהוא עומד מול ניסיון של כסף, שאלות של פרנסה. אומר שלמה המלך: "טוב מעט בצדקה מרב תבואות בלא משפט" - שיהיה לך מעט כסף, אבל בנקיות, בישרות ובהגינות, ולא ריבוי ממון שיש בו שאלות, כסף שיש בו ספיקות, כי מניעת הגזל היא יסוד האמונה. יש הרבה אנשים שהכיפה שלהם עומדת על הראש יפה כל זמן שלא מדובר בכסף, אך שזה נוגע להם בעובר ושב, הם מאבדים את החוקים, שם אין כללים, אין דת, אין בית כנסת והם לא יודעים שדווקא שם נמדדת האמונה, שם הקב"ה רוצה לדעת כמה אתה שלו.

וכותב הרש"ד הירש זצ"ל: "יהודי המרמה במסחרו לא יוכל לקרוא את ה' כאלוקיו" - אחד שידין לא נקיות, הוא לא ישר, וכשכולם בימים נוראים יצעקו ה' הוא האלוקים הוא לא יוכל לצעוק את המילים האלו, כי הוא לא האלוקים שלו.

מספרים על אחת המוסדות בארה"ב, שהגיע למקומם תורם שרצה לתרום סכום של כסף נכבד, הוא הוציא פנקס צ'קים, עט, בא לרשום את הסכום, אך רגע לפני הוא אמר לגבאים: "רק אם אפשר בבקשה לרשום לי קבלה על סך גדול יותר ועוד כמה שינויים, כי זה יעזור לו מאוד בהוצאות המס, וכן עוד כמה 'טריקים' קטנים אם זה לא מפריע". הודיעו לו הגבאים, שזה כבר נוגע בהלכות גזילה וצריך לשאול את פי החכמים. הם פנו לגאון ר' שלמה זלמן אוירבאך זצ"ל, שהיה אחד מנשיאי המוסד, וכששמע על כך הוא שלל את הרעיון מכל וכל. מזכירי המוסד לחצו אותו והסבירו לו את ההשלכות העתידות להיגרם ע"י שלילת התרומה, הדבר גובל ממש בכך שהמוסד לא יוכל להתרומם מבלעדי תרומה זו וממילא בהרבה עוגמת נפש וצער לכל פעילי המוסד והנהנים ממנו. כשראה הרב שהם לא מרפים ממנו, אמר להם: "אתם תעשו מה שאתם רוצים, רק את השם שלי תורידו מהמוסד, אני לא רוצה להיות חתום על 'לוגו' כזה". כמובן שכשהם שמעו כך הם מיד חזרו בהם לאחוריהם. איזו נקיות! איזו הגינות! לא להסתנוור, לא 'ללכת לאיבוד' גם ליד צ'קים שמנים.

איך הוא עשה את זה? כי הוא ידע מה שאומר ר' בחיי: "שמי שבידו גזל לא יגש אל מזבח ה' – מי שהתנהלות היום יומית שלו היא שקרית, אם אתה מביא הביתה כסף שיש בו שאלות, יהיה לך קשה מאוד להתקרב, זה יבלום אותך מלגשת אל מזבח ה', אתה תהיה רחוק!!!

אמרה תורה: "וַיֹּאמֶר אִם שָׁמוֹעַ תִּשְׁמָע לְקוֹל ה' אֱלֹהֶיךָ וְהֵיטֵר בְּעֵינֶיךָ תַעֲשֶׂה וְהֶאֱזַנְתָּ לְמִצְוֹתַי וְשָׁמַרְתָּ כָּל חֻקֵי כָּל הַמִּצְוָה אֲשֶׁר שָׁמַרְתִּי בְּמִצְרַיִם לֹא אֲשִׁים עֲלֶיךָ כִּי אֲנִי ה' רַפְּאֵךְ". ושואלים חז"ל, מהו הישר בעיניו תעשה? מי זה האדם הישר בעיני ה'? עונים חז"ל, זהו מי שישיר במשא ומתן, ישיר במשכורת, אדם 'סרגל'. אומר המדרש, אדם כזה, כאילו קיים את כל התורה כולה. רק שתהיה בנו ישרות, יושר של יהודים.

ומספרים על הסטייפלר זצ"ל, בעל ה'קהילות יעקב', שפעם אחת שלח אדם כדי לצלצל מהטלפון הציבורי ומסר בידו כמה אסימונים. כשחזר האיש, הוא אמר לרב שהשיחה הייתה חנים, הוא דיבר עשרים דקות בלי להוסיף אסימונים, כי האסימון הראשון נתקע. כששמע זאת הרב, מיד יצא מן הבית, הלך לסוכנות הדואר ושאל מה עלות של שיחה בת עשרים דק'. לאחר שבירר, הוא קנה בשווי הזה בולים וקרע אותם לגזרים. זה לעשות הישר בעיניו, לא להיות חייב למישהו אפילו אסימון!

בסוף ימיו היה סובל הרב מקשיי נשימה גדולים ובצקת ברגליים, ובעקבות כך היה לו סבל רב לעלות את מדרגות הבית. השכנים שהבחינו בסבלו של הרב, נרתמו יחדיו וסללו כביש בגינה המשותפת של הבניין כדי שיוכל לשמש את הרב להגיע עם מכונית עד מרפסת ביתו. אך הרב עד יומו האחרון לא עלה על הכביש הזה והיה עולה את המדרגות בסבל גדול. וכששאלו אותו מדוע הוא מסרב, הרי כל השכנים עשו כן בלב שלם. הוא אמר להם: "נכון, אבל מי יודע, יכול מאוד להיות שאחד השכנים חתם כי הוא התבייש לא לחתום, אך בלבו הוא לא כל כך שלם ואיך אתם מבקשים ממני לעבור בכביש שלא שלי".

יהודי צריך תמיד לזכור, כמה שאתה תהיה יותר צמוד לתורה, יותר חבוק בה, אתה תהיה יותר כזה, אתה תהיה יותר דומה לתורה, דומה להלכה. בתלמוד הבבלי מסופר על אחד מגדולי ישראל שקראו לו 'דיש לקיש', הוא היה אדם שפרק גדול מאוד בחייו לא ידע מהו בית המדרש, אלא רחובות, הוא היה ראש כנופיית שודדים מבוקשת והיה רגיל בפריצת כספות וגניבת תכשיטים. כל זה נמשך עד שיום אחד הוא פגש את הרב הראשי של ישראל וגלילותיה ר' יוחנן, ובשיחה בת כמה דקות הוא הצליח לשנות לו את כל תפיסת עולמו, משם כבר הוא המשיך איתו לבית המדרש.

ריש לקיש גדל בתורה עד שנעשה חברותא של הרב הראשי רבי יוחנן, ואף נעשה גיסו בזה שנשא את אחותו. חז"ל מספרים, שמי שהיה רוצה לראות איך התורה נראית, היה רק צריך להיכנס לבית המדרש ולראות את ריש לקיש עוסק בתורה, שהיה דומה למי שנוטל שני הרים וטוחן זה בזה, הוא היה זוהר בתורה.

והתלמוד מעיד עליו, שכשהיה ריש לקיש הולך בשוק היו אנשים עוקבים אחר תנועותיו וכשהיו מבחינים באדם שריש לקיש בירך אותו בברכת שלום, או בוקר טוב, הם ידעו שהאדם הזה נאמן והבנק היה נותן לו הלוואה בלי עדים ובלי אסמכתא וזאת רק משום שריש לקיש מסר לו שלום. הם ידעו, שלא כל אחד זוכה לקבל 'בוקר טוב' מריש לקיש, רק אדם שנקי מגזל ומרמה יכול לקבל שלום מריש לקיש.

לאיזו נקיות הוא הגיע! אתמול היה בתחנות משטרה וחקירות משטרתיות, אך היום, לאחר שנפגש עם התורה, הוא נעשה 'סמל הישרות', שיא ההגינות. כי בלי התורה אדם יכול להיות ראש ממשלה, הוא יכול להצהיר אמונים בכנסת שהוא מסכים למות בשביל המדינה ויכול להיות עו"ד עם כמה עניבות וכמה תארים באמתחתו, אבל זה לא יעצור אותו מלשדוד קרקעות, אך עם התורה הקדושה, עם שיעור אחד בערב, אתה יכול להיות חייט הכי פשוט ולדעת רק יושר ואמיתיות.

וכמו שמספרים על אביו של מחבר ספר 'אור גדול', שהיה חייט וביקש שמשולחן החייטות שלו יכינו לו ארון לקבורה. וכששאלו אותו מדוע, הוא ענה: "אני רוצה שהשולחן הזה יעיד עלי בשמים שמעולם אני לא כיוזבתי בעסק, שיעיד עלי שאין לי אפילו עשר אגורות שאינם שלי".

גדולי ישראל, כמה אמת הייתה בהם, אילו נשיאים אמיתיים הם היו, כל שנה שעברה עליהם הם ידעו יותר לצחצח את עצמם. על הרב שטיינמן שליט"א בבני ברק מספרים, שלפני כמה שנה ביום פורים, נכנס אצלו יהודי ומסר לרב חמשת אלפים דולר וביקש מהרב אם יוכל להעביר אותם לאחד האברכים, כי הוא יודע שהוא יתבייש לקבלם ממנו, אך אם הרב ייתן לו הוא יקבל. הרב שמח מאוד להיות שליח לדבר מצוה ולקח את המעטפה.

לאחר כמה שעות, כשרצה הרב לשלוח לאברך את הכסף, הרב חיפש את המעטפה אך לא מצאה, חיפשו אותה בכל הבית, אין פינה שלא בדקו, אך המעטפה נעלמה כאילו לא הייתה. כשחזר היהודי בערב ושאל את הרב אם האברך קיבל את הכסף, הרב סיפר לו שלצערו הרב המעטפה נעלמה. אמר אותו יהודי לרב: "לא נורא, משמים, ה' נתן ה' לקח".

אמר לו הרב: "לא, לא, שתדע, אני כבר שילמתי לו כמה מאות דולרים וביקשתי מהרב נויברט הלוואה של הכסף הנותר, זה יגיע תוך כמה ימים ואני אשלם את החוב". אמר לו היהודי לרב: "כבוד הרב, כבודו אינו אמור לשלם, ההלכה פוטרת את הרב, כיוון שהרב נקרא שומר חנם". אמר לו הרב: "כן, אני יודע את ההלכה, אבל מי יודע, אולי לא התנהגתי עם הכסף כשורה, אולי קצת זלזלתי בשמירה..."

ותדע לך, ששווה לי לשלם מאה חמישים אלף דולר אם צריך, רק כדי לחסוך שאלה אחת בעולם ההוא". רק שישאלו אותי שאלה אחת פחות. איזו יראת שמים! איזה יופי! מאה ושתיים שנה של הגינות, של ישרות, איך זה יפה, איזו תורה יפה, כמה חיים יש בה, כמה הנהגות, כמה הליכות, כמה דרך, כמה עולם. אשרינו שזכינו! שבת שלום עם ישראל! אפרים שרבני.

כיבוד הורים (עלון 'אפריון שלמה' גיליון 192)

אמר רבן שמעון בן גמליאל: כל ימי הייתי מכבד את אבי, ולא הגעתי לאחד חלקי מאה מן הכבוד שעשה עשו לאביו! כי אני בשעה שהייתי נותן לו לאכול ולרחוץ ידיים, הייתי לבוש בגדים ישנים ביותר כדי שלא לכלך את בגדיי, וכשאני יוצא לשוק, אני לובש בגדים נאים.

ואילו לעשו היתה מעלה זו, כי כשבא לשרת את אביו היה לובש את בגדי החמודות, אמר עשו: אין זה כבוד לאבי לשרתו בבגדים פשוטים, אלא בבגדי מלכים. ואמרו חז"ל: בזכות מה זכה עשו שראשו נקבר במערת המכפלה? לפי כשהיה אומר לו אביו: עשה דבר פלוני, היה אומר לו עשו: על ראשי! הדבר מלמדנו ערכה של מצוות כיבוד הורים, שאע"פ שעשו היה רשע זכה שראשו ייקבר במחיצתם של אבות העולם!

כידוע שני לוחות הברית מחולקים למצוות של בן אדם למקום, ובין אדם לחברו, אבל הרי זה פלא שמצוות כיבוד הורים נמצאת בצד של בין אדם למקום, אולם דבר זה מלמדנו שצריכים להתייחס לכיבוד הורים כפי יחסנו לבורא עולם, וכפי שנאמר: שלושה שותפים באדם: הקב"ה, אביו ואמו.

סיפר הבבא סאלי, שיום אחד אביו לא הרגיש טוב, וגנח מכאבים, ואחיו שאל את אביו: "אבא זה כל כך כואב?". אביו הסתכל עליו במבט של אכזבה ואמר לו: מרגלית טובה היתה לי, אבל עכשיו כבר אין היא מאירה".

אחיו הבין את הרמז ויצא מהבית, הוא הסתגר בבית המדרש למעלה מ-40 יום, לפתח בית המדרש הביאו לו מדי פעם אוכל, ולמד ברציפות כל אותם ימים. ורק אז הוא שלח שליח אל אביו לשאול האם הוא כבר יכול לחזור הביתה? ואביו שלח לו בחזרה שהוא יכול כבר לחזור הביתה.

מספר הבבא סאלי: אח שלי נעמד מחוץ לחצר החיצונית, ואבא שלי עמד בפתח הבית. ואז האח ירד על הברכיים, והחל לדדות על ברכיו עד שהגיע לאבא וכשעודו על ברכיו פנה אל אביו ואמר לו: "אבא, אני מוכן למות על מזבח רצונך, כל מה שתצווה עלי אני אעשה". והאבא אמר לו: "המרגלית חזרה להאיר". וכמה יש לאדם להיזהר שלא לצער את הוריו.

ומסופר על 'חזון איש' שכאשר היה ילד בן 7 והמשפחה ישבה לסעוד, הבחינה אמו שאינו אוכל. שאלה אותו: מדוע אינך אוכל? השיב הילד: שכחו לתת לי מזלג. הביטה אמו בצלחתו וראתה שגם בשר שכחה לתת לו, והבינה שבנה הזכיר לה רק את המזלג כדי לא לפגוע בה ששכחה לתת לו בשר.

וכן מסופר על הגאון ר' חיים זליבנסקי זצ"ל, שחלה במחלה קשה, ועקב כך רזה מאוד. ובכל פעם שהיה צריך לפגוש בהוריו היה לובש שתי חליפות זו על גבי זו, כדי להעלים מהם את דבר מחלתו. לרמה של דורות עברו אין אנו יכולים להגיע, אבל לפחות לשאוף!

זכות דברי התורה בעלון יעמדו:

בע"ה זיווג הגון: עוז בן מרים, לירון בן פנינה, אפרת בת מזל, נועה בת יעל, קרן בת רחל.
לזרע בר קיימא: מוריה בת אורנה, מורן בת רותי, קורל בת סיגל.
לפרנסה טובה: שגיא בן מרים, מורן בת רותי, לירון בן פנינה.
לרפואה שלמה: ציפורה בת מורוור, ציפורה בת מרים, אורלי בת מלכה, אייל בן שרה, שי בן רחל, יחזקאל בן אידה, רבקה בת מסעודה, אלכס בן רימה, יצחק יעקב בן יפה, אילן בן מסעודה, יוסי בן ציפורה, יוסף בן ציפורה, עזיה בת שוליקה, שולה בת עזיה.

לעילוי נשמת: אביגיל בת מרים ז"ל, אהרון רפאל בן רבקה ז"ל, בנימין בן סולי ז"ל, חביב בן סולי ז"ל, בתיה בת סולי ז"ל, גבריאל בן מורוור ז"ל, מיכאל בן מורוור ז"ל, רחמים בן מורוור ז"ל, יחזקאל בן יהודית ז"ל, דבורה בת טובה ז"ל, ישראל בן חנה ז"ל, דבורה בת מרים ז"ל. ארוז בן חיה ז"ל, יוסף מיכאלשוילי בן רפאל ז"ל, חנה בת שמחה ז"ל, דוד אמנו בן מזולה ז"ל, משה בן שושנה ז"ל, שרה רוסיקו מנשרוב בת תנורה ז"ל, זקלין לוי בת מסעודה ז"ל, יוסף בעדאש בן נוארה ז"ל, ירושה בת רות ז"ל, זהרה ואסתר ושמחה ומכלוף בר חנינה למשפחת בן שבת ז"ל, אברהם בן חנה וזבולון הכהן ז"ל.